

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2016-09-23
Meddelad i Linköping

Mål nr
3885-16

SÖKANDE

Fastighetsbolaget RM AB, 559012-6289
Moan 119
830 04 Mörsil

Ombud: Advokaten John Hane
Foyen Advokatfirma AB
Box 7229
103 89 Stockholm

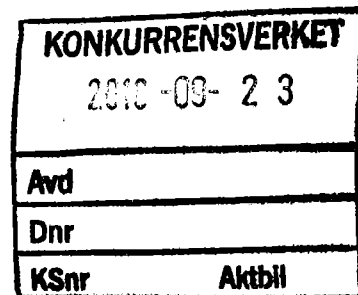
MOTPART

Migrationsverket, 202100-2163
Verksamhetsområde Rättslig styrning
Rättsenheten
601 70 Norrköping

Ombud: Advokaten Toralf Hällen
Flood Herslow Holme Advokatbyrå AB
Box 7615
103 94 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 263295

Postadress Box 406 581 04 Linköping	Besöksadress Brigadgatan 3	Telefon 013-25 11 00 E-post: forvaltningsratten@linkoping.dom.se www.forvaltningsratten@linkoping.domstol.se	Telefax 013-25 11 40	Expeditionstid måndag-fredag 08:00-16:00
--	--------------------------------------	---	--------------------------------	---

ANSÖKAN M.M.

Migrationsverket genomför en upphandling avseende *Ramavtal Tillfälligt boende för asylsökande Jämtlands län*, dnr 3.2.1-2016-41283. Upphandlingen genomförs som förenklat förfarande enligt LOU och sista dagen att inkomma med anbud var den 22 april 2016. Upphandlingen omfattar sju olika boendeformer (A-G) med olika kontraktstider och anbudsgivare har kunnat lämna anbud på ett eller flera av dessa delområden. Fastighetsbolaget RM AB (Bolaget) har lämnat anbud för två anläggningar avseende boendeform A och avtalstid tre år. Migrationsverket meddelade den 1 juni 2016 ett tilldelningsbeslut som sedermera rättades den 8 och 10 juni 2016. Av upphandlingsprotokoll till beslutet framgår att Bolaget inte har kvalificerats för att gå vidare till utvärdering. Som skäl anges att Bolaget inte uppfyller krav enligt punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget då Bolaget inte är registrerat för F-skatt och inte heller ansökan om F-skatt har bifogats anbudet.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten i första hand beslutar om rättelse med innebörden att Bolagets anbud tas upp till prövning och tilldelas kontrakt och i andra hand att upphandlingen ska göras om.

Migrationsverket begär att ansökan avslås.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT**Bolaget**

Bolaget är ett nystartat aktiebolag som ägs och drivs av två i Jämtland verksamma och sedan länge etablerade byggtreprenörer. Bolagets affärsidé är att förvärva och förädla lämpliga fastigheter för att därefter förvalta och hyra ut dem till Migrationsverket för att täcka Migrationsverkets behov av

tillfälliga asylboenden i länet. Bolaget har inte någon verksamhet vid sidan av detta.

Bolaget har sedan tidigare ett avtal med Migrationsverket efter tilldelning i en direktupphandling som Migrationsverket initierade i november 2015 avseende Tillfälligt boende för asylsökande nr 14, Område 5 Nord avseende en av de två anläggningar för vilka lämnats anbud i den i målet aktuella upphandlingen. I förfrågningsunderlaget för direktupphandlingen angavs dels att Migrationsverket kommer kontrollera att leverantören är registrerad för redovisning och inbetalning av mervärdesskatt, innehållen preliminär A-skatt och arbetsgivaravgift, dels att anbudsgivare vid anbudets inlämnande ska inneha F-skattebevis.

Bolaget som ditintills inte bedrivit någon momspliktig verksamhet uppmärksammade inte att Migrationsverket enligt ordalydelsen av sina krav på leverantören begärt att man redan vid tidpunkt för anbudsingivande skulle ha registrering för F-skatt och moms och att Migrationsverket i efterhand skulle kontrollera detta. Trots detta fick Bolaget i februari 2016 besked att Bolagets anbud blivit kvalificerat vid första granskning. Av texten i beslutet att döma återstod att granska bygglov och brandskyddsdocumentation. Migrationsverket återkom också genom e-post den 18 mars 2016 med en begäran om komplettering av antingen slutbesked eller brandskyddsdocumentation. Kompletteringen skickades in den 16 april 2016 och åtföljdes av en besiktning från Migrationsverket den 28 april 2016 varvid anläggningen Gruppbostad Fjällsta godkändes och besked lämnades att kontraktstecknande skulle följa.

Den 3 maj 2016 erhöll Bolaget via e-post från Migrationsverket genom Anna Mårtas en fråga om varför Bolaget inte var registrerat för moms eller F-skatt. Bolaget svarade påföljande morgon att det berodde på att man intill dess inte bedrivit någon momspliktig verksamhet men att det bara var en

formalitet att ordna det vilket också skulle ske inom kort. Anna Mårtas svarade på detta den 10 maj 2016 och upplyste att handlingarna måste vara inne ”i god tid innan den 21 maj 2016 annars förkastas anbudet”. Bolaget skickade in erforderliga bevis om att man var registrerad för F-skatt och moms den 16 maj 2016. Påföljande dag fick Bolaget bekräftelse från Anna Mårtas att avtal skulle gälla för perioden 18–21 maj 2016 med möjlighet till förlängning på två gånger sex månader därefter.

Parallellt med att Bolaget arbetade på att ta fram registreringsbevis för mervärdeskatt som följd av den verksamhet man genom Migrationsverkets upphandling skulle börja bedriva fick Bolaget en inbjudan den 22 mars 2016 att komma in med anbud för den ramavtalsupphandling som är aktuell i målet. Migrationsverket hade i den nu aktuella upphandlingen exakt samma lydelse vad gäller krav på och kontroll av leverantören med avseende på innehav av F-skattebevis. Bolaget gav in två anbud som avsåg dels 30 platser i Gruppbostad Fjällsta som till viss mindre del också offererats i direktupphandlingen, dels 32 platser i en annan anläggning. Inte heller denna gång uppmärksammade Bolaget att man enligt ordalydelsen av förfrågningsunderlaget rätteligen skulle vara registrerad för F-skatt och moms redan vid tidpunkten då anbudet skrevs under.

Som ovan beskrivits fick Bolaget den 10 maj 2016 en påminnelse om att ge in registreringsbevis för moms och F-skatt från Migrationsverket med det ultimata beskedet att anbudet skulle förkastas om så inte skedde förrän den 21 maj 2016. Någon dag därefter fick Bolaget ett telefonsamtal från en manlig handläggare på Migrationsverket angående samma fråga fast med koppling till anbuden till ramavtalet. Bolaget upplyste sanningsenligt, utan att frukta några problem av det, att registreringen skulle vara klar vilken dag som helst och ombads att så snart den var klar, skicka in bevis om detta. På frågan om registreringsbeviset skulle skickas till den mansperson som ringde eller om det räckte med det som för direktupphandlingen skickades

in till Anna Mårtas, bekräftades att det senare skulle räcka. Någon antydning om att Migrationsverket egentligen haft ett krav på att registreringen skulle ha varit på plats redan vid tidpunkten då anbudet skrevs under den 22 april 2016 lämnades inte utan Bolaget ombads att komma in med sin komplettering.

Bolaget gör i första hand gällande att Migrationsverket inte upprätthållit sitt i förfrågningsunderlaget angivna krav på att registrering för F-skatt och moms skulle föreligga redan vid tidpunkten då anbudet skrevs under. Till stöd för det åberopas att Migrationsverket i den direktupphandling som föregått ramavtalsupphandlingen haft exakt samma krav men sett igenom fingrarna med att tillämpa det enligt dess ordalydelse. Man har tillåtit Bolaget att komplettera med registreringsbevis inför kontraktstecknande trots att kravet enligt det förfrågningsunderlaget skulle ha varit uppfyllt tidigare.

Vidare åberopas att Migrationsverket inte bara tillåtit Bolaget att göra en sådan komplettering utan aktivt sökt upp Bolaget och bett om en sådan komplettering vad gäller direktupphandlingen. Migrationsverket har dessutom begärt in motsvarande komplettering för ramavtalsupphandlingen. Migrationsverket kan inte frångå ett krav i den först genomförda upphandlingen, påbörja motsvarande ansats att få in Bolagets komplettering i ramavtalsupphandlingen och sedan backa tillbaka till den ursprungligen angivna ordalydelsen som om de kontakter via e-post och telefon som förevarit i frågan aldrig ägt rum. Migrationsverket har i så måtto närmast vilselett Bolaget om vilka krav som egentligen gäller. En anbudsgivare måste kunna lita på uppgifter som en upphandlande myndighet lämnar per telefon, inte minst när myndigheten som i förevarande fall själv söker upp anbudsgivaren och begär kompletteringar.

Migrationsverket har, att döma av sitt tilldelningsbeslut, inte heller upprätthållit kravet enligt dess ordalydelse. I den formulering enligt vilken man

motiverat varför Bolagets anbud förkastats, har bl.a. angetts att någon ansökan om registrering för F-skatt och mervärdesskatt inte bifogats anbudet. Formuleringen ger Bolaget intrycket av att Migrationsverket trott att man formulerat ett krav i sin förfrågan så att den anbudsgivare som inte haft registrering istället haft att bifoga en registreringsansökan. Formuleringen ger vidare intryck av att Migrationsverket må ha släppt igenom andra anbud som bifogat en sådan ansökan. Något sådant krav fanns dock inte med i förfrågningsunderlaget.

Bolaget har inte tagit del av den fråga/svar som Migrationsverket hänvisar till i målet och framhåller att både frågan och svaret rört en upphandling för Dalarnas län och inte Jämtlands län. Även om det förelegat uppgifter som Migrationsverket framhåller att anbudsgivare för Jämtland också haft att beakta fråga/svar för andra län, måste detta anses underordnat framför de klara och entydiga besked om komplettering som Migrationsverket lämnat muntligen och per e-post i de båda upphandlingarna, vilket vilselett Bolaget till att uppfatta Migrationsverkets krav på annat sätt än Migrationsverket nu gör gällande.

Det är oproportionerligt i förevarande upphandling att upprätthålla kravet på registrering redan vid anbudstillfället. Till stöd för det påståendet åberopas följande. Det är i och för sig ett vanligt krav vid offentlig upphandling att anbudsgivare skall ha erforderlig registrering för att betala skatter, som ett kvitto på att det är ett bolag som vet vad som gäller och kommer göra rätt för sig mot det allmänna. De båda upphandlingar som Bolaget deltagit i gentemot Migrationsverket är dock speciella av flera skäl. Det är inte någon hemlighet att Migrationsverket inte planerat i tid för det kraftigt utökade behov av asylboenden som uppstått i ökande takt med början för drygt ett år sedan. Av samma skäl är också tillgången till fungerande boende och leverantörer av den typen av tjänster en bristvara i stora delar av landet. Det framgår också av den förteckning över leverantörer som tilldelats kontrakt i

upphandlingen att det i huvudsak är nystartade bolag som typiskt sett endast äger en tillgång, fastigheten från vilken man offererar tillfälliga boenden. Slutligen har Migrationsverket själv, genom att ta upp Bolagets anbud till prövning i direktupphandlingen och därefter teckna kontrakt med dem, visat att kravet varit oproportionerligt genom att man själva valt att bortse från det.

Bolaget lider skada eller riskerar att lida skada genom att Bolaget skulle ha tilldelats kontrakt för båda sina ingivna anbud om inte anbudena felaktigt förkastats av Migrationsverket.

Migrationsverket

Enligt punkten 3.1 i förfrågningsunderlaget ska anbudsgivaren vid anbudets inlämnande vara godkänd för F-skatt förutsatt att denne kan erhålla sådant enligt gällande skatteregler. Migrationsverket har haft att kontrollera uppgiften i Skatteverkets register. För nybildade bolag och för bolag som av andra skäl ännu inte har hunnit godkännas för F-skatt av Skatteverket den 22 april 2016 har det varit tillräckligt att anbudsgivaren i anbudet (vid anbudets inlämnande) har kunnat visa att ansökan om godkännande för F-skatt har getts in till Skatteverket senast den 22 april 2016.

Uppgift om inkomsten ansökan avseende godkännande för F-skatt omfattas hos Skatteverket av sekretess enligt 27 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Migrationsverket har därför inte möjlighet att utfå uppgift om sådan ansökan från Skatteverket.

Kravet på godkännande för F-skatt som en del av kontrollen av anbudsgivaren och eventuella underleverantörer får anses proportionerligt med hänsyn till Migrationsverkets behov av bl.a. fungerande e-handelslösningar (dessa förutsätter att anbudsgivarna, jämte eventuella underleverantörer, själva skö-

ter inbetalning av skatter och avgifter), säkerställande av varje aktörs (leverantör eller underleverantör) status och ansvar samt därigenom kontroll av och driftsäkerhet i de anläggningar till vilka asylsökande hänvisas för tillfälligt boende. Migrationsverket har erfårit vissa komplikationer i detta hänseende vid tidigare upphandlingar av tillfälliga asylboenden. Därtill måste hänsyn tas till att upphandlingen är mycket omfattande vad avser såväl antal anbudslämnande leverantörer som behovet av tillfälliga asylboenden och att Migrationsverket har särskilt stort behov av att minimera de problem som kan uppstå i anledning av aktuell upphandling.

Av punkten 2.13 i förfrågningsunderlaget framgår att frågor angående upphandlingen kan ställas via VISMA TendSigns funktion för frågor och svar, samt att Migrationsverket endast besvarar inkomna frågor via denna funktion, för att säkerställa att samtliga anbudslämnare ges samma information. Vid varje publicerat svar skickas även ett meddelande till samtliga intressenter som hämtat förfrågningsunderlaget. Det åligger samtliga anbudslämnare att ta del av den information som lämnas. Migrationsverket har dessutom den 6 april 2016 publicerat ett offentligt informationsmeddelande om att samtliga frågor och svar samt informationsmeddelanden som lämnas i funktionen gäller samtliga upphandlingar av "Ramavtal Tillfälligt boende för asylsökande", varav nu aktuell upphandling utgör en.

I funktionen Frågor och Svar i VISMA TendSign, har Migrationsverket den 24 mars 2013 publicerat svar på publik fråga 8 inkommen i upphandlingen avseende Dalarnas län. Av svaret framgår att Migrationsverket godtar att anbudsgivaren i en situation där företaget är nyregisterat och inte hunnit få F-skatteregistering godtar att det ställda kravet uppfylls genom att bolaget till anbudet bifogar kopia av ansökan om godkännande om F-skatt.

Migrationsverket anser att förfrågningsunderlaget jämte frågor och svar i ovanstående delar är så klart och tydligt utformat som de grundläggande

principerna i 1 kap 9 § LOU förutsätter. Anbudsgivare har en skyldighet att omsorgsfullt ta del av förfrågningsunderlaget och då särskilt av den upphandlade myndigheten framställda obligatoriska krav jämte sådana förtydliganden av dessa som nu är ifråga. Det ska sålunda ha stått klart för samtliga anbudsgivare att det för nybildade bolag eller för bolag som av andra skäl inte var godkända för F-skatt förelåg en skyldighet att till anbudet bifoga kopia på bolagets ansökan om godkännande för F-skatt.

Bolaget har haft möjlighet att till sitt anbud bifoga kopia av undertecknad ansökan om godkännande för F-skatt som visar att sådan ansökan inkommit till Skatteverket före anbudstidens utgång. Bolaget har inte gjort detta. Anbudet uppfyller därmed inte ställda krav och Bolaget ska diskvalificeras.

För god ordnings skull synes under alla förhållanden aktuella kontakter mellan Bolaget och Migrationsverket ha tagits efter det att tiden att inkomma med anbud gått ut. Det kan inte vitsordas att Migrationsverket skulle ha lämnat någon annan uppgift till Bolaget eller att detta skulle ha skett på annat sätt än genom VISMA TendSign. Tvärtom framgår klart av förfrågningsunderlaget att Migrationsverket endast besvarar frågor via VISMA TendSign. Om Bolaget hade ställt fråga i VISMA TendSign, eller tagit del av de svar som redan fanns där, hade Bolaget erhållit korrekta upplysningar om hur Bolaget skulle förfara.

Sammanfattningsvis och med hänvisning till vad som ovan anförts, kan Migrationsverket inte anses ha brutit mot vare sig principerna om likabehandling och öppenhet, någon annan grundläggande princip i 1 kap 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i nämnda lag på sådant sätt att Bolaget lidit eller kan komma att lida skada.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förfrågningsunderlaget

Av punkten 3.1 *Kontroll av leverantören* i förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande.

*Migrationsverket kommer kontrollera att leverantören
[...]
-Anbudsgivaren ska vid anbudets inlämnande inneha F-skattebevis förutsatt
att anbudsgivaren kan erhålla F-skattebevis enligt gällande skatteregler.*

Migrationsverket har den 6 april 2016 publicerat ett publikt informationsmeddelande enligt följande.

*Samtliga frågor och svar gäller samtliga upphandlingar med dnr:
[...]
dnr 3.2.1-2016-41280
[...]
dnr 3.2.1-2016-41282
[...]*

Av Frågor och Svar i VISMA TendSign avseende *Ramavtal tillfälligt boende för asylsökande, Dalarnas län, dnr 3.2.1-2016-41280* framgår följande.

Publik fråga 8 (datum 2016-03-24): Vi kommer lämna anbud från ett nystartat aktiebolag. Vi har ansökt om F-skattebevis samt registrering för moms och arbetsgivaravgifter. Eventuellt hinner vi inte få beslutet innan anbudets inlämnande och undrar därför om ni godtar att vi bifogar en kopia på ansökan till Skatteverket. Eftersom bolaget är nystartat har vi inte haft möjlighet att kunna erhålla dessa bevis/registreringar tidigare och enligt tidigare rättsfall bör inte Migrationsverket diskriminera nystartade bolag i upphandlingen.

Publikt svar (datum 2016-04-04): Migrationsverket godtar detta.

Övrig utredning

Av broschyren *Företagsregistrering SKV 418 utgåva 31*, utgiven av Skatteverket i februari 2015, framgår följande beträffande registreringen i fråga.

Vem kan bli godkänd för F-skatt?

Villkor för att bli godkänd för F-skatt är att du

- *bedriver näringsverksamhet eller*
- *avser att bedriva näringsverksamhet samt*
- *att du lämnat dina deklARATIONER OCH BETALAT DINA SKATTER OCH AVGIFTER.*

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att Bolagets yrkande i målet till dess utformning omfattar hela upphandlingen, dvs. kontrakt för alla boendeformer och avropsavtalstider. Som ovan angetts har dock Bolaget endast lämnat anbud avseende boendeform A och avtalstid tre år. Bolaget har inte heller uttryckt att man haft för avsikt att konkurrera om övriga delar av upphandlingen. Med beaktande av angivna förhållande finner förvaltningsrätten att Bolaget, till den del ansökan rör kontraktsområden för vilka anbud inte har offererats, inte har visat att Bolaget lider eller kan komma att lida skada till följd av de brister som anförts i målet (jfr HFD 2013 ref 53). Vad gäller de delar av upphandlingen där Bolaget har lämnat anbud kan följande sägas.

En upphandlande myndighet är fri att bestämma hur förfrågningsunderlaget i en upphandling ska utformas samt kriterierna för tilldelning av kontrakt så länge de gemenskapsrättsliga principerna iakttas. De obligatoriska krav som anges i förfrågningsunderlaget ska normalt vara till fullo uppfyllda i anbudet för att den upphandlande myndigheten ska kunna uppta ett anbud till slutlig anbudsutvärdering och tilldela anbudsgivaren kontrakt i upphandlingen (se bl.a. HFD 2016 ref 37).

Det åligger den part som gör gällande att en upphandlande myndighet brutit mot bestämmelserna i LOU att visa att skäl för begärd åtgärd föreligger enligt nämnd lagstiftning.

Bolaget har diskvalificerats med motiveringen att det inte uppfyller kravet enligt punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget att inneha F-skattebevis. Migrationsverket har i detta avseende framfört att kravet rörande F-skatt, med beaktande av det svar som lämnats efter annonsering, innebär att en anbudsgivare vid anbudsinlämnandet antingen skulle vara registrerad för F-skatt eller ha lämnat in en ansökan om sådan registrering hos Skatteverket och bifogat kopia av denna till anbudet.

Bolaget har å sin sida gjort gällande bl.a. att (i) det är oproportionerligt i förevarande upphandling att upprätthålla kravet på registrering redan vid anbudstillfället och att Migrationsverket inte upprätthållit det ställda kravet då verket i en parallellt genomförd direktupphandling av tillfälligt boende med likalydande krav i aktuellt avseende tillåtit Bolaget att komplettera med registreringsbevis inför kontraktstecknande, (ii) Migrationsverket har vilselett Bolaget om vilka krav som egentligen gällt genom de kontakter som Migrationsverkets handläggare haft med Bolaget via telefon och e-post och som måste gå före sådana svar som Migrationsverket lämnat i en annan upphandling samt (iii) Migrationsverket inte har upprätthållit kravet enligt dess ordalydelse i förfrågningsunderlaget genom att tillåta att det uppfylls genom att ansökan om F-skatt bifogas anbudet.

Förvaltningsrätten konstaterar att Migrationsverket har tydliggjort att Frågor och Svar i samtliga upphandlingar avseende ramavtal för tillfälligt boende för asylsökande utgör en del av förfrågningsunderlaget i varje upphandling. Mot denna bakgrund och med beaktande av innehållet i berörd publik fråga och svar nr 8 finner förvaltningsrätten att kravet ifråga uppfyller LOU:s krav på transparens i förhållande till leverantörer, däribland Bolaget, som valt att

delta i upphandlingen. Hur Migrationsverket tillämpat ett likalydande krav i en annan tidigare upphandling saknar relevans eftersom det endast är ställda krav i relevant upphandling som den upphandlande myndigheten har att tillämpa och förhålla sig till.

Migrationsverket har uppgett att syftet med det aktuella kravet är att Migrationsverket redan vid anbudsutvärderingen ska kunna försäkra sig om att de anbudsgivare som tilldelas kontrakt i upphandlingen kan tillhandahålla fungerande e-handelslösningar (vilket förutsätter att anbudsgivarna, jämte eventuella underleverantörer, själva sköter inbetalning av skatter och avgifter), samt har status och ansvar som säkerställer kontroll av och driftsäkerhet i de anläggningar till vilka asylsökande hänvisas för tillfälligt boende. Med beaktande av angivna motiv till regleringen ifråga samt det förhållandet att Migrationsverket enligt ovan givit nystartade bolag möjlighet att inkomma med en ansökan om registrering kan kravet i fråga inte heller anses vara oproportionerligt i LOU:s mening.

Bolaget har med hänsyn till föremålet för upphandlingen i vart fall avsett att bedriva näringsverksamhet och kan således inte varit förhindrat att ansöka om godkännande för F-skatt innan tid för anbudsgivning. Bolaget har vid anbudets inlämnande otvistigt varken varit registrerat för F-skatt eller lämnat kopia av sin ansökan hos Skatteverket tillsammans med anbudet. Att Bolaget vid ett senare tillfälle getts tillfälle att lämna förklaring till varför Bolaget inte varit registrerat för bl.a. F-skatt föranleder, utifrån kravets utformning, ingen annan bedömning. Bolaget har därmed inte uppfyllt ställt krav och Migrationsverket har därför haft fog för att inte kvalificera Bolaget som leverantör.

Vad Bolaget har åberopat i övrigt visar inte heller att Migrationsverket brutit mot LOU.

Vid angivna förhållanden har någon grund för ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU mot upphandlingen inte framkommit. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D LOU).

Tomas Kjellgren
Rådman

Föredragande har varit Stefka Bokmark.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.